

'k Bin der vijs van!

door Engel Reinhoudt

Een schrievende kraoie ei aoltied wat. Van mevrouw Schot uut Vlissinge kreeg ik het boekje van D.A. Poldermans 'Zuud-Bevelandsch lief en leed' op'estierd. Een overbekend boekje dat a 'k zelf a lank in m'n bezit è, mae het bijzondere d'r van is dat het de eêste druk is, 1926. Ik bin begunne te lezen en kon d'r nie mî mie op'ouwe. Wat kan die man toch vertelle. De onderwerpen bin natuurlijk tiedgebonde, wan ruzie om een verkensblaeze za je noe nie mî gauw è. En twî uus'ouwens die a saemen beschikke over eên plee, dat is noe ok net andersom. En zôwat doadgae an liefesverdriet, om'a je nie mie 't meisje van je drômen mag verkeêre van je moeder, is in elk geval ier ondienkbaer. Afijn, zô kan ik nog wè een stuitje deurgae. Ik kan je anbevele om het zelf nog es te lezen.

Wat a me vadder opviel is da d'r zôvee woorden in stae die a me noait mî gebruke. Nie in schriefftaal, noch in spreektaal. Het is het bewies dat taal gaendewig verandert. In amper onderd jaer bin d'r dus woorden die a glad verdwene bin of nog zelden worre gebrukt. Wie zeit 'r nog mertekootje tegen een meerkoet en kerpel tegen een karper? Somstemet is noe soms. Wî vind je nog errebeiersdochters? Onfersoenlijk schreef 'n as onfersoendelijk. Een mosscheverschrikker zie je nog wè in 't land, mae mosschen nie mî zôvee en me spreke dan noe ok van een veugelverschrikker. A j'r op liekt, dan bî je nog net zô lillijk as toen.

Mientje, over wie at het eêste verhaal gaèt, die vraeg nie of zeur nie, die vraegschooit. En vraegroepe doe je a je vraegend wat roept : "Is 't uut mie Kees?" Schreiklaege deeë ze ok in dien tied. Ik dienke a me noe 'jammere' zoue zegge. Mientje was broaderm en Kees ao last van een overkropt gemoed. Dan ka je è dat de traenen over je verbleikte wezen vloie. In het twidde verhaal gaèt het over Maerten die a z'n eigen ofjakkert op d'oeve van z'n gierigen baes. Smoutebollen were voe um nie wig'eleid. Broad mie krupvet was z'n deêl. "Van kwaed'eid smakt'n die mie een kwak een dikke tak tussen d'oaren van 't zaegpaerd." Wie eit 'r nog een zaegpaerd? A j'r eên eit, noem je 't wellicht een zaegstoel of een bok. Mie het verdwienen van de paerden verdwene ok de woorden die d'r mie saemen'ienge. Joos die a voe zwarte piet mô spele gaè naèr uus om z'n wezen op te kelven en dan maèkt'n z'n eigen zwart mie kachelpotload en terpentien. Wie gebrukt 'r nog kachelpotload? En nog even en ok zwarte piet is verdwene.

De verleden tied van maeke is miek en je kan of je kunt is je kust. Een enkele keêr oar je dat nog wè es, net as roop voe riep.

In het verhaal "De halant van Mine" ou Poldermans de gek mie Mine die a d'r Zeêuws verleêrd eit. "Toen a ze tuus kwam, kus ze a gauw in 's geêl nie meer op z'n boersch praote. (...) Tegen d'oenders zei ze deftig: kippen, en as ze ze wou roepe, dan riep ze nie: tjoek, tjoek, tjoek, mae: kip, kip, kip! 't Gieng aollegaere op z'n stadsch." (...) Toen a ze langs d'n bleik kwam, verschrok ze van de geite en riep: "O gémel, 'n Heit! 'n Heit! Doet 'n weg vader ... pa, bedoel 'k..... 'k Bin der vijs van!" Boersch praote me ok nie mî, oans (ons) praote dialect. Verlôpig kus je daè nog mie vooruut.

Reacties: Werrilaan 21, 4453 CA 's-Heerenhoek. E-mail: cn.zeeuws@zeelandnet.nl. Het stukje is na een maand ook na te lezen op www.zeeuwsezanger.nl